

СТАНОВИЩЕ

По процедура за придобиване на
научна степен

„Доктор на науките”

Професионално направление: 8.2.

Изобразително изкуство

Докторска програма „Дизайн“

Департамент „Дизайн“,

НБУ

Тема: „Изкуството в дизайна (Европейска архитектура, интериорна среда и изделия на дизайна 1830-2000г.) ”

на доц. д-р Саша Лозанова, ЛТУ

от проф. д-р Бисера Вълева, СУ „Св. Кл. Охридски“

1. Дисертационният труд на доц. д-р Саша Лозанова е с обем 389 стр. Основен текст и приложения. Той е структуриран в следните части: Увод, пет глави, Заключение, Цитирани източници, Библиография, Приложение и Илюстрации. Представеният текст съдържа всички необходими елементи на докторска дисертация за придобиване на научна степен „Доктор на науките” и е разработен в съответствие с изискванията за такова изследване в областта на изкуствознанието. Съотношението между обема и съдържанието на отделните глави е балансирано. Илюстративният материал аргументирано подкрепя проблематиката в текста и е логична основа на научно-изследователската работа на доц. Саша Лозанова. Изводите, както след всяка глава, така и в „Заключението“ са добре определени. Цитираните източници 92бр. и библиографията 76 бр. правят добро впечатление с количеството на заглавията и с качеството на авторите – български и чужди.

2. Основната цел, която Саша Лозанова синтезира на стр. 7 е „да се очертаят и формулират творческите постижения в избраните материално – предметни области“. Тя се овеществава и с акцентирането върху творчеството на представителите на поколения архитекти, дизайнери и художници с пряко отношение към промяната в облика на европейското изкуство и неговата пластична философия.

3. Изследваният проблем на стилово – художествената еволюция на европейската архитектура, интериорна среда и изделия на дизайна е представен чрез примери - образци, които са характерни в съответната област. Такъв тип линейно – историческо разгръщане на художествените факти и съответния анализ към всеки период прави изследването на доц. Саша Лозанова значимо не само в областта на изкуствознанието (теорията на визуално - пластичните изкуства), а и на историята на архитектурата и на утилитарния дизайн, тъй като презентира и анализира важни исторически, естетически и визуално-пластични принципи.

4. Качество на текста е яснотата на структуриране на всички глави и логичното излагане на авторската теза – за очертаване на цялостна картина на европейското изкуство, за отличаването на общите и специфични характеристики за отделните периоди.

Илюстративният материал, представен от авторката, създава основа за разсъждения, теоретичен анализ и възможност за класификация на подобрите примери. В труда са показани връзките и развитието на един период в друг. Така обектът на изследване в първа глава, посветен най-общо на европейската еkleктика логично подкрепя появата и разгръщането на стиловите особености на сецесиона (втора глава). „Съвременното движение“ (модернизмът) – предмет на изследване на трета глава, на пръв поглед отрича предходната пластика и радикализира конструкцията и технологията, но линията, екзотичният орнамент в съчетание с конструкцията, в периода 1920-1940 г., създават визуалният облик на „арт деко“ (разглеждан в четвърта глава). Независимо от близката дистанция от края на периода, който е предмет на интерес и анализ в пета глава, стиловите наследия – поп-арт, оп-арт, хайтек, минимализъм, са представени като логични заемки от предишните разглеждани периоди. Направените обобщения и анализи в края на всяка глава защитават персоналната авторова позиция.

5. Тезите на труда впечатляват с обединението на теоретичния интерес с историзма, както и с личните автори съждения. Особено стойностни са те в заключението на автореферата (необяснимо на присъстват в труда). Там се обобщават детайлите от

разглеждания в петте глави обемен материал като авторката формулира типовете на индивидуалното творчество. На тази база – творчески архетипи – авторката обяснява индивидуализирането на съответен художествен артефакт като архитектурата на конкретна епоха, интериор, произведения на дизайна, отделен творчески акт.

Също така интерес представлява споменаването на български автори в някои от главите (първа, втора и четвърта) Това са арх. Наум Торбов (29, 80 стр.), арх. Н. Лазаров (91 стр.), Н. Дюлгеров (184стр.), арх. И. Васильов и арх. Д. Цолов (196стр.) арх. Г. Овчаров (200стр.). По този начин Саша Лозанова представя органичното вписване на българските автори като адекватни на европейските тенденции в контекста на съответния разглеждан период.

6. Трябва да се отбележи доброто впечатление, което прави структурата на представяната проблематика и прилаганата методология във всяка от петте глави на текста.

- В труда е приложен историческият метод овеществен в хронологията и етапите на представяното европейско изкуство. Научно-изследователските постановки – информативни, аналитични и оценъчни - са задълбочени и убедителни като подкрепят основните тези на труда.

- Приемам като верни и съществени приносите в дисертационното изследване. Приносен е проблемът за интердисциплинарното начало заложено в обекта на изследване обединяващо архитектура, интериор, произведения на дизайна, както и творческия характер на проучването.

-Така също интерпретацията на *„значима по обем, малко засягана (или незасягана) в научната ни литература информация, свързана с отделни процеси, явления, автори: европейската еkleктика в Русия, ориентализмът в 19в., арт деко в отделни страни, чешкият кубизъм, част от материала и проблематиката в последната пета глава“*.

- Реализацията на труда като учебно помагало е от полза в академичната подготовка на студентите от различни дизайнерски специалности, архитектура, изкуствознание, във всички висши учебни заведения, в които се изучават. При тази реализация са нанесени корекции на местата в текста, към които иначе биха могли да се отправят препоръки, например превод на имена на автори, форуми и др. на български (успоредно с латиницата), както и финална редакторска намеса.

7. Чрез направените 13 броя научни публикации - 11 самостоятелни, от които 3 рецензии към монографии и две публикации в съавторство - на български, руски и английски език в различни научни форуми, както и трансформирането на труда в учебно пособие, резултатите от дисертационния труд имат необходимата популяризация в средата на специалистите в областта. Доц. д-р Саша Лозанова публикува в авторитетни издателства като издателство на БАН, Академично издателство „М. Дринов“, Университетски издателство „Епископ Константин Преславски“, Университетско издателство в Челябинск и др., което е еквивалент на качеството на изданията ѝ.

8. Авторефератът е добре направен и принципно отразява всички основни идеи в цялостната разработка.

Заключение

Съгласно ЗРАСРБ и на базата на постигнатите резултати в представения текст на труда „Изкуството в дизайна (Европейска архитектура, интериорна среда и изделия на дизайна 1830-2000г.)“, както и оценката ми относно приносите, автореферата и публикациите на докторантката, имам основание да смятам, че дисертационният труд има необходимите качества и да предложи на научното жури да присъди на доц. д-р Саша Симеонова Лозанова научната степен „доктор на науките“.

проф. д-р Бисера Вълева
СУ „Св. Климент Охридски“
ФНПП, катедра „Изобразително изкуство“

25.05.2015

София